

Rădeniul de după Rădeni

În urmă cu o săptămână, preoții de la Rădeni au părăsit schitul împreună cu ucenicii lor, ca urmare a unor tulburări create de faptul că egumenul schitului, ieromonahul Pamvo Jugănar, ar fi afirmat că “în potirul ecumeniștilor nu se află Hristos, ci satana”.

În duminica aceea, părintele Pamvo a ținut un cuvânt foarte vast, în care “cu cărțile pe masă” a explicat cum Sfântul Teodor Studitul învață că la eretici nu mai este Hristos, ci satana în potir, ignorând faptul că sfântul vorbea despre două erezii, una necondamnată și una condamnată, și numai despre “tainele” ereticilor condamnați spunea că ele nu sunt taine, ci lucrări demonice.

Monahii Sava și Efrem ruinează reduta antiecumenistă de la Rădeni

Săptămâna aceasta părintele Pamvo a apărut la altar pentru a-și cere iertare pentru afirmațiile de săptămâna trecută, subliniind că “a greși e omenește, dar a persista în greșeală e diavolește”.

Într-o predică la fel de lungă ca și în săptămâna anterioară, părintele a apărut spășit înaintea credincioșilor, afirmând că ieromonahul Spiridon Roșu l-a ajutat să înțeleagă ceea ce se știe de mult, anume că sfintele canoane care interzic legăturile cu ereticii și statuează că ereticii nu au taine operează după o condamnare sinodală a acestora.

Egumenul de la Rădeni ne spune că a avut o revelație datorată unei “ucenițe a părintelui Spiridon”, care i-a dat să citească canonul 3 apostolic și nota la acesta a Sfântului Nicodim Aghioritul, care afirmă că cineva care este caterisibil este caterisit abia după condamnarea de către un sinod, nu înainte, iar tainele sale nu mai există abia după aceea.

Sfântul Nicodim Aghioritul ne spune în acea notă că dacă un episcop, sau preot, sau mirean greșesc, dar nu sunt caterisiți de un sinod, ei rămân necaterisiți, dar sunt învinovați aici, iar în viața de veci sunt pasibili de dumnezeiască osândă.

În explicația sfinției sale, părintele Pamvo folosește expresia “în părtășie cu

ecumenismul”, adică celebra “părtășie la erezie”, pe tema căreia s-a creat în anul trecut un scandal artificial, întreținut, printre alții, tocmai de cel ce l-a iluminat săptămâna trecută pe părintele Pamvo, ieromonahul Spiridon.

Utilizarea expresiei vine în contextul în care părintele Pamvo extinde nota Sfântului Nicodim Aghioritul și la cei ce sunt părtași cu cei ce sunt caterisibili, **deși sfântul nu vorbește nimic despre aceia în nota la canonul 3 apostolic.**

Dacă este corect să spui că cel ce împărtășește erezia unui eretic necondamnat este la fel de eretic ca și acela și va fi osândit la judecată ca și acela, este mai puțin posibil să spui că cel ce se află în părtășie cu ereticul fără a împărtăși erezia aceluia, ci din constrângere, va fi judecat de Dumnezeu ca eretic. El va fi judecat de Dumnezeu pentru neputința, lașitatea, indolența lui, **dar ca eretic nu poate fi judecat decât dacă mărturisește acea erezie.**

Ne-o spune sfântul Ioan Gură de Aur, citat de părintele Pamvo săptămâna trecută, că eretic e doar cel ce începe să cugete eretic, și ne-o întărește Sfântul Atanasie cel Mare, citat de către Sfântul Teodor pentru cuvintele “părtașul la erezie are aceeași osândă cu ereticul”, același sfânt Atanasie explicându-ne și ce înseamnă să fii părtaș la erezie cu aceeași osândă cu ereticul, în canonul sinodului local pe care l-a prezidat în Alexandria în 362, unde s-a hotărât că părtași la erezie cu aceeași osândă cu ereticul, caeretici, sunt doar cei ce au acceptat erezia, au încurajat-o, au stat în comuniune cu ereticii și au propovăduit-o. Ceilalți au fost repuși în rangul preoțesc, după pocăință, chiar dacă au avut părtășie, din constrângere, cu erezia **condamnată**.

Canonul Sfântului Atanasie cel Mare despre reprimirea celor ce nu s-au făcut părtași eresului de bunăvoie

Pentru ca poporul să înțeleagă mai bine cum e cu osândirea de un sinod, părintele Pamvo face o comparație cu calendarul nou (de la minutul 8:24), spunând că deși calendarul nou a fost osândit de către “câțiva sfinți părinți și patriarhi”, întrucât anatema acelorora nu a fost pusă în practică, noi mai avem taine, mai avem aghiazmă etc.

Cu alte cuvinte, părintele Pamvo ne spune **că Biserica Ortodoxă Română s-ar**

afla într-o stare de erezie necondamnată, întrucât ține calendarul nou, iar noi toți am fi eretici necondamnați, pentru că nu s-a găsit încă nimeni să pună în practică anatemele date de “câțiva Sfinți Părinți și patriarhi”. Afirmația seamănă foarte mult cu doctrina stilistă.

Egumenul și-a cerut iertare pentru tulburarea făcută din neștiința *Pidalionului*, dar a și mustrat discret gestul celorlalți preoți de a-l părăsi înainte de a încerca să se înțeleagă frățește pe tema discutată. Aceeași mustrare a făcut-o și credincioșilor, reproșându-le că nu trebuia să asculte necondiționat poruncile duhovnicilor de a se depărta așa de repede de Rădeni.

Partea a doua a predicii s-a transformat într-o discuție populară, în care unii dintre vorbitori au exprimat opinii personale cu referire la modul în care se aplică nota sfântului Nicodim Aghioritul. Unii au vorbit despre o “autocondamnare” a ierarhilor prin sinodul din Creta, lansând ideea că ierarhii din Creta s-au condamnat sinodal prin intermediul propriei semnături și nu ar mai fi nevoie să fie condamnați încă o dată. Confuzia se datorează probabil necunoașterii faptului că în istorie au mai existat episcopi participanți la sinoade eretice, de care s-au depărtat de acelea și de semnăturile lor cu prilejul sinoadelor ortodoxe care au condamnat sinoadele eretice (sinodul al VII-lea ecumenic, lepădarea de propriile semnături a episcopilor de la Ferrara-Florența etc.).

Părintele Pamvo i-a îndemnat pe oameni să se documenteze în privința canoanelor, pentru a fi informați, ignorând faptul că citirea unui canon este una, iar înțelegerea sa este cu totul altceva. E ușor de citit un canon, dar pentru înțelegerea sa mai este nevoie și de o instrucție teologică și de o trăire duhovnicească corespunzătoare.

Ușurința cu care sfinția sa a greșit, chiar și având o instrucție teologică solidă și o viață duhovnicească ireproșabilă, despre care ne spune că l-a și salvat, ar fi trebuit să îi dea de înțeles părintelui Pamvo că anumite chestiuni de teologie nu pot fi discutate înaintea poporului după principiul protestant *quot capita tot sensus*, “câte minți, atâtea înțelesuri”. Dacă nu a înțeles din această pățanie cât este de periculos să te apuci de tâlcuit opera Sfinților fără a fi pregătit pentru aceasta, ar fi putut face uz de canonul 64 sin. V-VI, care spune că mirenii nu pot să înceapă să fie predicatori în Biserică **decât dacă au 1. binecuvântarea episcopilor respectiv a preoților sau stareților unde predică și 2. instrucție teologică solidă.**

Despre motivele care au dus la despărțirea din urmă cu o săptămână, **părintele Pamvo ne-a spus textual: “a venit părintele Sava aici și a început cu episcopul nostru, episcopul nostru...”**, apoi monahul s-a dus la Iași, la conferința din noiembrie, unde i s-a pus o întrebare dacă se poate pomeni la liturghie o bătrână care a murit la pomenitori, iar monahul grec ar fi **răspuns că nu**, ceea ce l-ar fi determinat pe părintele Pamvo să creadă că aceia care sunt încă în comuniune cu ecumeniștii au soarta ereticilor condamnați.

La un moment dat, părintele a vorbit și despre faptul că “mitropolitul Onufrie a fost dat jos”, ceea ce nu este adevărat, “că mitropolitul Onufrie și Înaltpreasfințitul Longhin au încercat să se salveze”, ceea ce este iarăși o interpretare personală a realității foarte dificile din Ucraina.

Un credincios din sală a lansat ideea că unui copil botezat la pomenitori, care ajunge la vârsta înțelegerii, **i se recunoaște botezul, dacă își dă seama de erezie și “vine la noi”**, idee schismatică pe care a lansat-o adunarea de la Mestecăniș. Părintele Pamvo încearcă să conteste această idee, folosindu-se de argumentul Sfântului Teodor Studitul cu privire la hirotonirea preotului de către episcopul eretic, de data aceasta necontestându-i acelui preot validitatea hirotonirii, ci doar dreptul de a sluji.

Sintetizând, se poate spune că:

1. Părintele Pamvo a reintrat (dacă a părăsit vreodată) sub influența ieromonahilor Spiridon și Xenofont, care sunt ucenici ai monahului Sava și principalii responsabili pentru tulburările create la Rădeni, pentru faptul că au racordat schitul la gândirea extremistă a monahului grec.
2. Egumenul de la Rădeni nu pare a agreea prezența monahului Sava Lavriotul în lupta antiecumenistă românească, în ciuda faptului că a reintrat sub influența ucenicului.
3. **Schitul Rădeni a devenit un fel de “școală populară de interpretare a sfintelor canoane și a cugetării Sfinților Părinți”, în care fiecare își dă cu părerea pe teme patristice și canonice complexe, cu riscul evident al căderii în înșelări mai mari decât cele din care încearcă să iasă acum.**
4. Din predica părintelui Pamvo nu se înțelege prea bine ce poziție are schitul față de formula de pomenire “pe episcopul nostru...”.
5. Cei de la Rădeni citesc cu atenție *Mărturisirea Ortodoxă*.

Nu știm cât au cântărit în întoarcerea celor plecați acum o săptămână argumentele teologice și cât presiunea pe care au făcut-o probabil unii dintre credincioși asupra duhovnicilor lor, când s-au văzut lăsați fără un loc de închinare, după decizia de retragere de la Rădeni, dar încheiem cu câteva nedumeriri:

1. Cum se împacă ascultarea/consultarea părintelui Pamvo de/cu cei doi ieromonahi, Spiridon și Xenofont, cu opiniile acelora referitoare la părintele Iustin și la ceilalți mari duhovnici români, promovate pe siteuri aflate sub patronajul acestora?
2. Cum se împacă rămânerea în comuniune cu monahul Sava și cu monahul Efrem cu opiniile acelora despre părintele Iustin, ceilalți duhovnici, dar și despre sfinți contemporani, contestați de cei doi pentru că nu au întrerupt pomenirea ecumeniștilor?
3. **Cum se împacă părintele Pamvo cu faptul că ieromonahii Spiridon și Xenofont sunt dintre cei mai fervenți susținători ai colaborării cu episcopul schismatic sârb Artemie, petrecându-și jumătate de an explicând pe internet cum acel episcop este perfect ortodox și că a procedat corect atunci când a hirotonit horepiscopi fără acordul/împotriva voinței sinodului Bisericii Ortodoxe Sârbe?**
4. Cum se împacă ideea corectă a existenței harului în Biserică până la condamnare, pe care o susțin cei doi ieromonahi, cu ideea corect remarcată de părintele Pamvo săptămâna trecută a „ereticii cu har” și a corelatei acesteia, ideea „căderii automate în erezie”, susținute de către adunarea de la Roman, prin numirea fără niciun criteriu caeretici a tuturor celor care nu au întrerupt încă pomenirea?
5. Care este poziția schitului Rădeni față de problema folosirii formulei “pe episcopul nostru...” și când se va adopta una oficială?
6. **Cine este**, de fapt, în contextul insistenței nejustificate a monahului Sava pentru această formulă de pomenire, **“episcopul nostru...”**? Punem această întrebare, deoarece avem suspiciunea că cei ce insistă acum atât de mult asupra ei au alte motive să o facă decât corectitudinea ei în tradiția nepomenirii din Sfântul Munte (dacă ar fi corectitudinea problema, atunci și formula „pe toți arhiereii ortodocși” ar trebui acceptată, fiind la fel de corectă).

Nu știm cum va evolua situația de la Rădeni, dacă schitul își va regăsi pacea de

care are nevoie, nici dacă există uniformitate de convingeri între preoții care s-au reîntors acolo. Am văzut deja că unii dintre credincioșii nu au acceptat explicația oferită de părintele Pamvo cu privire la condamnarea de către sinod a celor care propovăduiesc erezia, insistând pe ideea radicală că aceia s-au caterisit singuri prin semnătură la acel sinod și sunt deja ca și ereticii condamnați.

Le dorim ca Dumnezeu să îi lumineze și să găsească o potecă prin care să iasă din codrul des și întunecos prin care merg acum, înainte ca lupii cei înțelegători să îi prindă și să îi sfâșie. Poate i-ar putea ajuta și încercarea de a-și răspunde la cele cinci întrebări pe care le-am pus monahului Sava înainte de conferințele din noiembrie, la care încă acesta nu a dat niciun răspuns.

Câteva teme de meditație pentru conferințele monahului Sava